

Oponentský posudek diplomové práce

Kristýna Kalousková, Deníky Josefa Volfa jako sonda do československého knihovnictví, FF UK Praha – katedra PVHAS, Kralupy nad Vltavou 2016, 159 s. + přílohy.

Předkládaná diplomová práce Kristýny Kalouskové bezprostředně navazuje na její práci bakalářskou, obhájenou v roce 2013 (Knihovna Národního muzea v 1. polovině 20. století očima Josefa Volfa). Zatímco předmětem bakalářské práce bylo zpracování dvou deníků, jež si J. Volf vedl v průběhu necelých posledních dvou let svého života (1936/1937), je práce diplomová zaměřena na mladší období Volfova života, na dobu jeho působení jako pedagoga na Karlově univerzitě a zejména pak na Státní knihovnické škole.

Obdobně jako v práci bakalářské představují i zde hlavní východisko dosud nezpracované deníkové záznamy Josefa Volfa, které si vedl v letech 1925, 1933 a 1935 (poslední deník není uveden v úvodním abstraktu).

Práce je přehledně členěna do dvou hlavních oddílů o sedmi samostatných kapitolách logicky členěných na dílčí podkapitoly. V úvodu autorka přehledně představuje hlavní metodická východiska, podává základní přehled týkající se literatury k danému tématu (neopomíjí ani zahraniční tituly) a především pramenů, uložených v Archivu Národního muzea (registratura kanceláře Knihovny Národního muzea a vlastní Volfovy deníky). V prvním oddílu (kap. 1–3) se autorka postupně zaměřuje na tři hlavní tematické okruhy – kancelář Knihovny Národního muzea ve druhé polovině dvacátých let minulého století, druhý okruh je věnován okolnostem tvorby knihovnického zákona za první republiky a jeho uvádění do praxe, jako poslední okruh byl zařazen text týkající se svobodného zednářství. Tato kapitola se na první pohled vymyká z celkového zaměření práce, ale s ohledem k Volfově členství v zednářské lóži a jeho zednářským aktivitám, jimž věnuje bezmála padesát procent svých deníkových záznamů, je zařazení výkladu zcela na místě, byť s ohledem k tomu, že dosud nejsou zpracovány všechny Volfovy deníky, není tento pohled nekompletní.

Vzhledem k tomu, že vlastní muzejní knihovně byla v dosavadní literatuře věnována nemalá pozornost a byla rovněž předmětem autorčiny bakalářské práce, zaměřila se diplomantka na představení kanceláře knihovny z hlediska jejího správního a provozního fungování pod vedením Čenka Zibrta, jehož posléze vystřídal v ředitelské funkci právě Josef Volf. Hlavním zdrojem informací byl autorce diplomatický materiál uložený v registratuře knihovny, jež je v textu přehledně popsána, stejně jako je podána charakteristika chodu kanceláře ve sledovaném období.

Vzhledem k tomu, že Volf byl jednou z nejvýznamnějších osobností podílejících se na vzniku knihovnického zákona, je zařazení kapitoly věnované legislativě plně opodstatněné, ba přímo v daném kontextu nezbytné. K. Kalousková úvodem přibližuje stav českého knihovnictví od počátku 19. století, hlavní pozornost věnuje nastínění vlastního legislativního procesu – od prvních pokusů o knihovnickou legislativu až po vznik prvního knihovnického zákona přijatého v roce 1919. Situaci porovnává se stavem na Slovensku a Podkarpatské Rusi v předmětném období.

Po třetí kapitole, podávající dílčí pohled na zednáře, jejich setkávání, vzájemné vztahy apod., následuje druhý oddíl práce – edice tří deníků. Té předchází nezbytný ediční úvod, jehož obsahem je základní vnější popis deníků a způsob jejich edičního zpřístupnění. Vlastní edice je zpracována pečlivě, doprovázena přehledným a především informačně bohatým vědecko-informačním aparátem. Součástí edice je obsáhlý jmenný rejstřík a rejstřík místní.

Jak bývá v závěrečných kvalifikačních pracích obvyklé (a nejen v nich), tak ani práce Kristýny Kalouskové není prosta překlepů či chyb, ty však nepřekračují únosnou mez a lze je spíše přičíst na vrub nepozornosti při závěrečné redakci. Zda byla uvedená nepozornost

či spěch při konečné finalizaci práce příčinou, že do seznamu pramenů nebyl zahrnut LAPNP, je otázkou, kterou diplomantka nepochybně zodpoví při obhajobě práce, stejně jako zvláštní označení jednotlivých částí bibliografické přílohy (Literatura a sborníky; Časopisecké studie, novinové a sborníkové články ...).

Závěr: čtivě psaná práce je (spolu s prací bakalářskou) významným příspěvkem k poznání nejen osobnosti Josefa Volfa, ale i Knihovny Národního muzea a dějinám knihovnictví obecně. Lze jen doufat, že se v co nejbližší době podaří zpracovat i zbývající část deníků a nejen odborná, ale i poučená laická veřejnost se dočká nejen jejich vydání, ale i zpracování Volfovy monografie a v neposlední řadě, že se podaří prohloubit zde nastíněná témata. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm výborně.

doc. PhDr. Ivana Ebelová, CSc.

V Praze dne 2. září 2016